

amb nous despullaments de documents i de textos antics i moderns. En 1952-54 i, sobretot, a partir de 1955, vam rependre a gran escala la recollida dels noms de lloc vius. Els anys 1931-1939 vam poder comptar amb l'ajuda dels nostres compatriotes. En Pau Miró i Enric Ribes, els quals, seguint les nostres instruccions i sota la nostra direcció, per bé que remunerats per l'Institut d'Estudis Catalans, van continuar l'enquesta en algunes zones del Principat. Després de 1954, algunes subvencions d'En Rafael Patxot, de la Guggenheim Foundation i de l'American Philosophical Society, amb la bona voluntat dels nostres nous auxiliars (sobretot els senyors Joan Sales, Josep A. Codina i J. Giner i March), van permetre de continuar aquestes enquestes. Però tant els anys 30 com els anys 50-60 fou sobretot amb el nostre esforç personal que l'*Onomasticon* va haver de comptar, àdhuc per a la recollida de la toponímia viva sobre el terreny. Combinant tots aquests materials amb els recollits per En Casacuberta vers 1921-1923, el manuscrit dels quals ens va ser cedit, una zona molt vasta, corresponent als territoris de 2.000 municipis (més de 3.000 pobles) ha estat completament explorada, 1.600 enquestats per mi mateix i 394 pels nostres diferents col·laboradors. Aquests municipis comprenen la totalitat del domini lingüístic català d'Espanya i de França, més Andorra, la Vall d'Aran i tot l'Alt Aragó fins a Navarra (triangle Graus-Benasc-Ansó).

L'*Onomasticon Cataloniae* s'ha proposat donar un catàleg exhaustiu de la toponímia viva. Amb vista a aconseguir-ho hom ha recorregut a diversos mètodes convergents i a enquestes reiterades. Es despullen en primer lloc les fonts escrites: mapes, plans, cadastres, guies, geografies, monografies municipals; s'ha pogut comptar amb llistes inèdites fornides per amics i corresponsals. Essent jo mateix alpinista i caminador inveterat, he recorregut a peu, molts cops i en tots els sentits, quasi tot el Principat, les terres rosselloneses, el País Valencià i les Illes Balears; en el curs d'aquests itineraris interroguem constantment la gent del país i anotem ja un gran nombre de noms de lloc. Tots aquests materials escrits i orals són de seguida convertits en cèdules i transcrits en llistes, de manera que, en fer sobre els llocs l'enquesta definitiva, una gran part de la toponímia municipal és ja coneguda de l'enquestador. L'arribada d'aquest al municipi era prèviament anunciada a l'alcalde amb una lletra on l'objectiu de l'enquesta era explicat d'una manera tan completa com precisa, i amb instruccions clares per a la tria del testimoni: en general es prefereix un pagès, a voltes un caçador, un guia o un guarda forestal, primer que res un pagès que hagi conreat moltes parts del municipi, o un pagès que sigui alhora caçador, guia etc.; un pastor pot també ser bo si no és taciturn; heus ací la gent que coneix els noms del territori municipal de la manera més completa; descartem gairebé sempre els empleats municipals i els mestres d'escola, els «savis» i altres intel·lectuals locals, que, llevat de casos particulars, coneixen dels indrets i de la to-